

Halmosi Sándor

Apocrife

Halmosi Sándor

APOCRIFE

traducere de Kocsis Francisko

**LIMES
2023**

Colecția LITERATURA UNIVERSALĂ

Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: DINU VIRGIL

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HALMOSI, SÁNDOR

Apocrife / Halmosi Sándor ; trad. de Kocsis Francisko. -

Florești : Limes, 2023

ISBN 978-606-799-642-5

I. Kocsis, Francisko (trad.)

821.511.141

Ediția originală: Napszálkák, Editura Gondolat, Budapest, 2020

© Editura Limes, pentru prezenta ediție

Str. Castanilor, 3

407280 Florești – Cluj

Tel.: 0723/194022

Email: edituralimes2008@yahoo.com

www.edituralimes.ro

Mise ez.
Utolsó áldozás.¹
/Pilinszky/

---

¹E liturghie.
Ultima împărtășanie.

ATÂT DE PUTERNICĂ

NU CHIAR DE TOT¹

(Semmiért egészen)

S-a spus deja aproape totul, abia se mai poate
circula între multele mine antipersonal, și totuși
te-ai putea năpusti să treci și cu ochii închiși.
Nu există idee care să nu fi explodat deja,
nici vreun om care te-ar putea reține.

---

¹Titlul unui poem de Szabó Lőrinc.

CAPĂT DE RÂND

(Sorvezető)

Dacă s-ar desprimăvăra totuși, șurile
ar fi tot acolo. Între șuri, în linie
dreaptă, o mare, prelungită îmbrățișare.
Deasupra, duium de mulțimi de grad zero,
dedesubt, continuum. Afundată până la brâu,
răzbați prin ele, dar te descopăr în punctul generator.
Verși lacrimi, o plângi când ieșim din ea.
Râzi când deșir țesătura lor.

ATÂT DE PUTERNICĂ

(Olyan erős)

Auzi, simți? Atât de puternică, de răsunătoare
și atât de inevitabilă e prezența noastră,
prezența providenței, și-i atât de-aproape când
te strânge-n brațe că nici n-o simți, crezi că nu-i
nimeni pe-aproape, ești singur, că te-a părăsit
Domnul, dacă există defel, și-i aici numai el,
diavolul laș, surâzând răutăcios, deși aici totul
e o desime de îngeri și din așchii de lumină e
totul, iar primul vid, primul spațiu fără atmosferă
dintre un atom și celălalt e la ani-lumină, dincolo
de marea curbă, în frasinul putred cu viermi, mâncat
de multă vreme de nimicnicii și celelalte materii
negre, în primul om, în fața primului om, în mâna
înmiresmată a femeii cu fructul aromat, care-i cuvântul,
cuvântul tău, pe care nu îndrăznești să-l rostești.

ATÂȚIA POMI FRUCTIFERI

(Annyi gyümölcsfát)

Dacă am planta atâția pomi fructiferi câte
neglijențe am comis și câți puiet
ar încăpea în mașină. Lângă fiecare ar trebui
și un desen de copil. Și o sculptură ambientală.
Până la coacerea fructelor, privațiune verbală.
Ce ai îndrăzni să rotești mai întâi?
Și ai mai repeta cu dragă inimă josnicia
care a condus la această idilă?

EȘTI CINE SUNT

(Vagy, aki vagyok)

Mă gândesc la ce faci în clipa asta.
La cum poți îndura cu șalele frânte
grămada asta de nimic. Că tot ce te mână
piere mai repede decât răstimpul dintre
două sughițuri, și totu-i năpădit de duhoare.
Prin totul înțeleg că nici noi,
nici voi, nici ei. Tu, care ai suflat suflet
în mine, în tine. Care ai spus
că dragostea nu cere, dar există.
Ești cine sunt.
Liniște trasă în țeapă.

O MOLECULĂ

(Egy molekula)

Cuvintele au nu numai putere,
ci și istorie și arbore genealogic.
După multe mii de ani de abuz, violență,
întemeieri de familie, în sfârșit, sosesc.
La tine.
La mine.
Pe masă, suluri de poezie.
În cameră, mireasma dulceagă, fierbinte a tutunului
de pipă și a existenței.
În poezie, un loc mereu gol.
O pată proaspătă pe creație.
Cu o cicatrice.

M-ai văzut plângând.
Te-am văzut suflând cât e ziua de lungă
praful de pe suflete.

AL 10-LEA ELEMENT

(A 10. elem)

Întotdeauna pe drum, între două cești de-ngrijorări
și liniște. Lumea e cum e, iar oamenii din ea sunt
mai curând niște ministranți decât sfinți.

Astăzi și fetele contribuie la cutia milei.

Cine știe stihuirea e tăcut cu-nsuflețirea.

Cine nu știe să dea palme trebuie să îndure palme.

PIATRĂ PULSATOARE

(Dobogó kő)

Nu există coincidențe, nu-i așa. Există ordine.
Golul veșnic pulsând în gât
și în stomac. Hernia de disc. Liniștea apăsătoare
de după ultimul cuvânt, care e poezia. Agonia. CruzimeA
creatoare a gândului. Hiatul limbii.
Și totuși să vorbești, să vorbești.

JUSTIE

Dacă i-ar da voie, pe sine s-ar lăsa acolo.
Dacă i-ai da voie, piatra s-ar face plastilină
pe turtita şiră a spinării.
Şezi pe banca îndrăgostiţilor, singur.
Împrejur, borne conice şi nisipul,
cioplitorii mascaţi, vâjnoşi, siguri de ei.
Ştii că numai munca
şi dragostea te pot salva.
Viaţa va bate şi cu răbdare îngerească
pe cine a bătut cu îngrijorări.
Şi pentru cine mai are de lucru, o sută de ani
sunt o clipită, o oră plictisitoare o sută
de carantine. Va sosi în zori.
Îţi va bate în geam şi-ţi va lăsa pe pervaz
ghimbirul pe care l-a adus de foarte
departe. Păru-i revarsă mireasmă de lămâiţă,
râsu-i stoarce sevă.

DACĂ NUMESC

(*Ha kimondom*)

Dacă o numesc, dacă mă gândesc numai la ea,
se estompează radiația de fundal.
Există însă și din aceia care o aud.
Sensibili, mediumurile
trăiesc, iubesc în această pulsație.
Pe ei, pe văzători, nu-i iubește nimeni.
Pe ei, pe văzători, nu-i vede nimeni.
În pulsația discotecii, omul nu aude nici ce are în fața
nasului.
Îmi trimiți sms din capela Salvator,
cu un gif *Maestrul și Margareta*.
Răsună în noapte.
Trimit un like de liniște.
Până dimineața ne scufundăm.
Toată lumea.
Și cei ce se plimbă acolo sus,
pe poteca aceea, și ei doi.

TREBUIE SĂ FIM OBSEDAȚI

(Megszállottnak kell lenni)

Trebuie să fim obsedați ca să îndrăznim
mereu să facem saltul, obsedați
și nebuni. Și sufletul vrea cu atât mai mult
cu cât îndrăznește trupul mai puțin. Ultimele tendoane
rupte nu-l mai pot reține, nici nu-l trag înapoi.
Acea ieșire mistică și pulsația mută
a izvorului, pauză. Arome neobișnuite.
Tăiere. Pocnetul surd al obiectelor.
Zvârcolire, flash. Pauză nesfârșită. Apoi
revenirea în trup, din nou mimarea cuvintelor,
a vorbirii. Vacarm. Gură deschisă.

ÎN ASTFEL DE MOMENTE, MEREU

(Ilyenkor mindig)

mă cuprinde teama și dorința de îmbrățișare.
Deși există și dincolo de iertare o pajiște de suflet.
Acolo e cel mai frumos să cazi. Și cel mai greu.
Pe acesta nu-l atinge descompunerea. Nicidecum
pe sfântul care aici și acum ești tu.

CA LA O ÎNTÂLNIRE

(Mint egy randevún)

Ca la o întâlnire, ceva se lipește
mereu. Când fața, când dosul. Minut
cu minut, viața noastră patchwork se umflă.
Minutul nu-i în timp.
Fluierul nu-i în gura noastră.
Spovedania, ca întotdeauna, se amână.

AȘCHII DE LUMINĂ

ÎN TRE IMAGINI SFINTE ȘI ICOANE

(Szentképek és ikonok közt)

Să se afle starea de om între imagini sfinte și icoane
într-o stătuță, îmbâcsită mahmureală.

Clașta-i murdară, așternutul mototolit,
covorul boțit, lipsa iubirii pe fiecare milimetru
pătrat, greșeli, crisparea iertării și a rugii
pentru iertare. Deși înaintea mahmurelii au existat
voluptate, lumi aerisite, oameni foindu-se
în spații pline de vervă. Ce s-a întâmplat?
Nimic. Acel aproape nimic. Acele 21 de grame.

AȘCHII DE LUMINĂ

(Napszálkák)

În prima zi, totul încă era strălucitor, vizibil.
Și astfel au văzut prima așchie din ochiul lui,
care era de lemn, și au scos-o. Și au văzut că lucrul
acesta e bun, și a fost seară și apoi dimineață, ziua a doua.

Peisajul a început să putrezească, numai grinzile groase,
impregnate, nu. Peste toate s-a întins o umbră palidă,
violeta scârțâia încet. Și au văzut a doua așchie
în ochiul lui, care era, după părerea lor, de metal,
și au scos-o. Și au văzut că lucrul acesta e bun, și a fost
seară și apoi dimineață, ziua a treia.

Vântul șuiera metalic și respirația era deja mai
greă când i-au scos și a treia așchie, care susținea
nervurile plantelor, tendoanele și coșul plămânilor
tuturor ființelor simțitoare, iar asta a durut. Ei n-au făcut
decât să râdă, dar au considerat că lucrul acesta e bun
și a fost seară și apoi dimineață, ziua a patra.

Și a început peisajul să se însereze, cădea o ploaie tristă
când i-au scos din ochi cea de-a patra așchie,
sau acel ceva mărunț și strălucitor pe care îl credeau
așchie. Și au considerat că e o rămășiță, și a fost
seară și apoi dimineață, ziua a cincea.

Un freamăt rece a gonit peste câmpuri, dar n-a căutat pe nimeni dintre cei căzuți, gropile comune tăceau sub enorma povară, dar cea de cincea mână n-a tremurat să scoată ceva ce ei au socotit a fi a cincea așchie. Și au considerat că așa e bun lucrul acesta și a fost seară și apoi dimineață, ziua a șasea.

Când au căutat în zadar ultima așchie, n-au găsit-o nici cu lupa. Au văzut-o în amurg, licărea cald, și-atunci au avut bănuiala că și celelalte i-au semănat foarte mult. Dar au scos-o totuși cum scrie la carte. Pentru că se împlinește scrisul. Se împlinește tot ce-i scris. Și cu conștiința neclintită a desăvârșirii și cu bucuria muncii bine făcute, s-au întins pe spate și au hotărât că în ziua a șaptea se vor odihni și vor sărbători. Și s-a făcut seară.

PURGATORIU

(Purgat6rium)

Nu-i mai simt apropierea, dar trupul
încă îi poartă semnele. Dacă trec pe lângă
ceva, îl ating involuntar, îl mângâi.
Îmi amintesc suprafețele și șanțurile de sub aceste
suprafețe. Că am fost capabil de a prelua vibrațiile
oamenilor și să simt și din celălalt capăt al pământului
dacă se divide celula. Eu am născocit iubirea, totul
vibra sub mâna mea. Pulsam împreună, respiram
împreună cu lucrurile și cu oamenii strânși
între lucruri. Unul după altul, lucrurile s-au separat,
se rotesc în jurul miezului. E o liniște de iad.

#DRUMUL SOARELUI¹azi

(#Napútma)

A amuțit deci camera gălăgioasă,
S-au blazat membrele amorțite.
Pereții stau într-o tăcere mizeră, perfidă,
Masa într-o lașă muțenie.
Dacă s-a curbat viața, lumina se prelinge.
Scăpărare, trădare.

---

¹ Expresia centrală a picturii lui Csontváry Kisztka Tivadar (1853-1919), remarcabil pictor expresionist maghiar.

TANGO KALI-IUGA¹

(Kali-juga-tangó)

Dacă-i prea multă lumină, închidem ochii.

E multă lumină. Nu putem închide ochii.

---

1 Al patrulea din cele patru cicluri, al diavolului.

DRAMĂ GREACĂ I

(Görög dráma i)

Spui că trăiesc în drame,
îți răspund: poate.
Și încă ceva: mi-e teamă.
Spui, atât a fost,
îți răspund: n-o să fie nici atât,
dacă scoatem dințele luminii.

Gaură de vierme și cealaltă, cea neagră,
care se deschide în fiecare gură care urăște,
în fiecare gest care-i nesincer,
în gândul dus departe, în vorba
ocolită, în rugăciune, dacă e mască.

Oțet și sare

Ninsoare

Peste ghețare

Zile reci¹

La miazăzi

Mănuși Stalin²

Laptele-câinelui

Grai din Patmos.

Auzi ceea ce ești,
ai plecat, rămâi blocat
la fântână, dar nu vrei apă.

I se cuvine oricui euforia,
lume-samsara, mână-samsara,
de-ai prins-o, dorești mâncarea?
Orbirea-i un păcat originar?
De-o ai, te eliberează?
Să-ți fie viața rugăciune
și nu rugăciunea – viață.

În zori, sufletu-i mai ușor,
seara aidoma-i trupul.
Ce bucurie-i cea pe care o poți strica
și ce lume-i cea pe care oricui i-o poți lua?

---

¹ Titlul unui roman de Cseres Tibor, după care s-a făcut un film cu același titlu.

² Una dintre metodele de tortură folosite de partizani în timpul masacrelor din Voivodina.

FÂNTÂNA MARIEI

(Mária kútja)

Căci treaba noastră
nu-i să ne fie ușor.
Ci ca să fim ușori.
Chiar dacă-i atât de greu.

MIT ȘI REALITATE

(Mítosz és valóság)

Nu știu dacă lumina ne mișcă ori frecarea
întunericului. Dar știu
că mergem înainte și pentru noi forma e
abstractă, ca și trecutul, care se poate rescrie.
Că ne asamblăm dintr-o sumedenie de țandări,
că suntem plumb și sticlă, sclipitor și mat
conglomerat. Mulțime de nuanțe, necesare
și îndestulătoare, de alb. Cedru singuratic¹,
efect de pod de argint. Trăim în Epoca de aur,
dar nu vrem să știm de ea.
Buddhe și maimuțe în Angkor.
În Velem², care-i al Mariei, mantii pentru suflet.

---

¹Titlul unei celebre picturi a lui Csontváry.

² Localitate în apropiere de Kőszeg, Ungaria.

CSONTVÁRY

N-a pictat răbufnirea lui Iov.

În orele sale guturale¹ n-a vorbit,

n-a cedat în fața ispitei

de a fi Csontváry.

Când era om, margaretiza.

Cu brațele larg deschise, se culca peste

pânza belgiană albă, precum călugării și marii

păcătoși în fața altarului din capela din catacombă.

În nări simțea înflorirea migdalilor.

Plângea. A lăsat urme pe pânză.

Pânza i-a lăsat urme pe față.

După ce s-a ridicat în picioare, și-a schimbat biografia.

A fost preocupat de Rafael și de scena din Igló.

Încă nu pictase răbufnirea lui Iov.

---

¹Avea o voce guturală, greu de înțeles.

PÉCS

Îndărătul mării săli Baalbek¹, de partea cealaltă
a străzii, vechile camere funerare creștine,
frumos spoite – viață și moarte înainte
de Wittgenstein. Orice viu se grăbește s-ajungă
la soare, la Tettye sau acasă. Asedii codificate
în interiorul zidurilor cetății.
În exterior, drumul martirilor de la Arad.

---

¹Titlul altei picturi celebre a lui Csontváry.

DRAMĂ GREACĂ II

(Görög dráma ii)

Respiri de două ori,
Te prăbușești.
Nu te zvârcolești,
Te ridici.
Fără umbră te duci mai departe.

STAȚII

(Stációk)

Ai căzut, căci ai crezut.

Te-ai ridicat, căci ți-ai pierdut credința.

Stai acum în primăvara asta leșinată.

Te bate, te spală, se scurge.

De boare uscat.

DREPTUL LA ULTIMUL CUVÂNT

(Az utolsó szó jogán)

Chiar dacă am spune ceva uzând de dreptul la ultimul cuvânt, sigur n-ar fi ultimul. Nici pe acela nu l-am rosti noi. Va veni un înger mare, cu șubă, ori un tăietor de lemne, un cantor (e vreo deosebire?) și se va prăbuși în fața noastră și va plânge. Poate fără lacrimi, poate nici n-avem vreo legătură cu el. Dar dacă se ridică și se întoarce cu fața, răsună în cor toate iertările lumii. Și a ta.

APOCRIFE

ISPITĂ

(Kísértés)

Că n-ai simți modul cum ești mânat?
Ca dobitocul și sclavul în strânsoarea
curelelor learcă de sânge, în fața
coarnelor plugului. Precum îngerii
după instructaj.

CURRENT

(Huzat)

Ai primit și astăzi ultima binecuvântare,
ce mai vrei? Te ia cu amețeală, plânsul
de după bocet, care pătrunde în tâmplărie,
dar trebuie să mai faci acei câțiva pași.
Ridică-ți privirea. *Morituri te salutant.*

APOCRIFĂ

(Apokrif)

Au sușotit întotdeauna în spatele lui
și au râs de el. Au fost momente când i-au cusut
gura, ca să nu vorbească. Dacă puteau,
îl evitau. Dacă nu-l puteau ocoli,
dădeau peste el și-l îmbrânceau. Îl loveau fără
milă, căci știau că nu va riposta.
Dar nu l-au privit niciodată în ochi. I-au ironizat
și i-au scuipat pe cei vindecați de el,
i-au imitat pe scene improvizate gesturile,
felul de a vorbi. Toată lumea știa asta.
Dar se spune că exista un loc
în care nu puteau intra nici marii preoți.
Acolo îi păzeau cuvintele doi inși, pe bani buni.
Zi și noapte, un fel de mașină căuta contradicțiile
din ele. O dată, după foarte mult timp,
au și găsit una. Asta i-a mâniat peste măsură
și le-au distrus cu topoare de piatră, l-au ucis
și pe maestrul care le-a creat.
(Lipsă.) Au născocit un cuvânt aparte pentru asta.

JULEȘTE DIN INTERIOR

(Belülről horzsol)

Dacă o spui, sfâșie catifeaua subțire a aparenței.

Dacă n-o spui, julește din interior.

CLEMENTĂ

(Kegyelem)

Și te cuprinde-n brațe
Și te-nconjoară în față și-n spate
Și-ți dezmiardă sufletul
Cu promisiuni care de care mai frumoase
Și te face să crezi că totul e slujire
Și ușoară înfiorare
Te îmbrățișează cu frumusețile lumii
Te deposează de frumusețile lumii
De obiectele dragi
Care te leagă de oameni dragi
Cu superb satin șterge de pe pământ
Mucii și saliva pe care aluneci uneori,
Dezvălui adâncurile minunate ale limbii
În care trebuie să taci
Te-mbrățișează delicat
În fața acuzatorilor tăi
Cu propria-ți delicatețe
Îți șoptește-n urechi și te sărută
Cu pecetlitorul sărut deprins de la tine
Fără greș fură de la tine tantra
Cere autograf pentru eternitate
Șterge lacrimile de pe chipul tău
Chinuit
Te bate cu palma pe spate

Și din nou te-aruncă în mâinile diavolului
În locul său.

Pentru tine.

CA SĂ NU ÎNNEBUNEȘTI

(Hogy ne órálj meg)

Ca să nu înnebunești, trebuie să înnebunești în fiecare zi. Precum marile avioane de pasageri înaintea decolării, chiar pe pista de decolare, încearcă frânele, deschid pe aripi plăcile cu importanță vitală, testează semnalizările, trebuie să înveți și tu să-ți întreții sufletul, sensibilitatea să-ți fie la zi, să nu eviți nimic, să lași ticăloșia să curgă peste tine precum mълul de alumină peste satele liniștite. Cât timp curge, te poți purifica. Iar și iarăși.

ÎN STARE DE ALERTĂ

(Készenlétben)

Nu știi ziua, ora,
se poate întâmpla în orice clipă.
Și dacă se întâmplă, se va mai întâmpla
o dată. Și de multe ori, de oricâte ori.
Ce a fost până acum nu contează.
Calciul în oase, până la brâu.

DACĂ SLĂBIM

(Ha megbontjuk)

Dacă slăbim unitatea, ne vânează unul
câte unul. Dacă nu suntem dispuși
să devenim victime, slăbim legătura.
Tango satanic¹.

---

¹ Titlul unui film al lui Tarr Béla (1994).

TANGO ARGENTINIAN

(Argentin tangó)

Nu frumusețea nu i-am putut-o îndura,
ci ceea ce se afla dedesubt. Atunci încă
nu știam că partea aceea e la suprafață.
Ca mântuirea. Ca privirea sinucigașilor
în cada learcă de păcate.

CE ȘTIE

(Mit tud)

Ce știe statuia despre piatră dacă plouă?

Ce știe lumea despre Dumnezeu dacă dărdâie?

GHEIZER

(Gejzír)

Dacă se află în toate, atunci se găsește
în toate. În iubire și în ură,
în vătămare și în iertare,
și între ele, în intermediul fără legătură,
peste tot. Matematic i-am spune concentrat
de existență. Asta răzbate la suprafață în orice
vrajbă și recade în nesfârșitul sine.
Pentru câteva clipe.

APOI NE RISIPIM

(Aztán szétszéledünk)

Apoi ne risipim ca apostolii. Om.¹

Nu convertim pe nimeni, nici nouă înșine nu ne dăm
dezlegare. Spunem adevărul. Dacă ne cheamă,

îl urmăm. Dacă ne constrânge, ne epuizăm.

Ne culcăm pe pajiște. Ne pribegim.

Ne facem lobonți între curuți. Phat!²

---

¹ Om-Mantra, începutul rugăciunii buddhiste.

² Phat = Ajunge! Motivul recurent al Cărții tibetane a morților.

SUB MARGINE

(A margó alatt)

Ceea ce nu spunem, consemnează îngerii.

Ceea ce trec ei sub tăcere, susține cerul.

DEOARECE PUTEREA

(Mert az erő)

La vederea cangrenei, mă cuprinde-o nesfârșită căldură.
Sunt văzut față către față.

CHIPUL LUI DUMNEZEU

(Isten arca)

Chipul lui Dumnezeu nu se află în fibre și nici în miezul
dur al pietrei. Ci mai degrabă în degete,
în palme, în mângâiere. Până când materia
nu devine atât de moale ca în mâna îngerului
piatra aruncată înapoi, ca biciul lăuntric melițat
după ceartă.

CERUL DEASUPRA ORAȘULUI OMSK

SCHIMBARE DE EPOCĂ

(Korszakváltás)

Epoca simbolismului a apus.
Lucrurile și noțiunile s-au îmbibat
cu referințele lor de până acum
și au devenit entități autonome. Obiecte
de meditație și nemijlocită manifestare.
Ceea ce poate îndura și golirea de semnificație
și să poate liniștea în sine. Nici sinele
narativ nu mai folosește majuscule,
iar uimirea nu-i o experiență lipsită
de consecințe. Omul a încheiat o nouă
alianță cu obiectele și noțiunile, este gata
să le rostească fără dichisuri și trucuri,
după legile și ponderea lor specifică.
Dacă zgârie prezența, își asumă răspunderea
pentru ele. Dacă găuresc hârtia, se rupe
odată cu ea. Fiecare e identic cu sine însuși.
Ușa accesului în pivniță e proptită la perete.
Nucul și masa sunt learcă de rouă.
E sărbătoare.

DOUĂ CUVINTE

(Kétszavas)

Specific.

Detestabil.

Le răstoarnă plugul.

CERUL DEASUPRA ORAȘULUI OMSK

(Omszk fölött az ég)

Deasupra orașului Omsk, cerul e la fel
ca pe oricare vază chinezească.
Aici, deasupra, conduce clemența.
Fie că te convertești,
fie că se convertesc.
În burta aparatului dorm călători
blânzi, se odihnesc după îmbrânceanța de jos.
Ochiul ce-nsoțește călătorul prin aer vede totul.
Reverenda i se mulează pe corp.

ÎNTÂLNIRE CU UN FARISEU

(Találkozás egy farizeussal)

Ce-i pe din afară – e pe dinafară.

Ce-i deasupra e deasupra.

Dacă trebuie, știu să împart și cu zero.

DECONSTRUCȚIE

(*Deconstructio*)

Să întinzi totul pe suprafața unei pături, care sunt
componentele unei unități, o mașină de salvare,
poștaș, picnicul îndrăgostiților, orchestră de două
persoane, pompier, honved cu bicicletă, și toate acestea
să le fotografiezi de sus. Invenție maghiară.

Să demontezi, să pui alături și să lași așa totul.

Să crezi că asta e totul.

Să crezi că e bine așa.

Coșul pieptului deschis, inima în libertate,
scalpul smuls și să indici cu săgeți locul
trepanației. Sufletul așezat lângă picioare,
inspirația la colț, spaimă împachetată
în staniol. Nici urmă de instrumente, obiecte,
care sunt materie. Nimic răstignit, brațe deschise.

Goliciunea ca stigmat.

Aura înfășurată, precum *Cedrul singuratic*¹

în ziua aceea. Fotografie alb-negru.

Blenda e nesfârșită.

---

¹Tablou al lui Csontváry Kosztka Tivadar.

DIHOTOMIE

(Dichotómia)

Eul constatatator constată, dar nu-și amintește.

Eul narator își amintește și ce nu s-a întâmplat.

Îngerul îmi dă dezlegare. Poezia nu-mi îngăduie.

SPINI

(Tüskék)

Poeți suntem, sau ce.
Dacă nu noi, cine și-ar face
pernă din coroana de spini?

E PLĂCUT SĂ SCRII, SĂ SPUI ASTA

(Jó ezt leírni, kimondani)

Helsingör Black sau amestecul de casă nr. 10.
Tabacum, Stuttgart-West. Dar pe asta, de altfel,
n-am cumpărat-o acolo, am primit-o prin poștă de la József,
și eliberează fumul cu o precizie matematică,
dacă este umplută bine. Pentru că asta e cheia, umplerea.
Restul e pasiune erotică pură. Corpul rotunjour
al pipei, încălzindu-se încet, respirație prin gură,
și acea modestie cu care iese din centrul atenției,
a discuției, dar este prezentă într-un fel pe care
nici maestrul Eckhart nu l-ar putea arăta mai bine.
Fiecare cuvânt, fiecare atingere e mângâiere, apoi
nici n-ai mai putea s-o atingi, înfierbântarea pe care
nici bărbații, nici popoare întregi nu și-au putut-o stăpâni,
o filogeneză care nu se poate abandona la apogeu,
dacă scoți tija, crapă. Și atunci când tac, vorbesc
despre fisurile acelea mărunte, abia vizibile.
Pentru că anumite lucruri, cine știe cum, le ocolim.
Trebuie să ne ocupăm de ele, pentru că nici noi nu suntem
părăsiți. Trebuie să ne pese, pentru că și noi preocupăm pe
cineva, de mult. Trebuie s-o canalizezi, să vă răciți
împreună, s-o păstrezi. Pentru că așa-i frumos, așa merită.
Orice altceva e quicky, acțiune auxiliară, *numera rapida*,
chiștoc aruncat, voluptate de-un minut. Dacă s-a răcit, dacă
ai scos-o, plăcerea postludiului. Curățarea, mângâierea e
doar o plăcută tragere de timp, ascundere. Eliberare,

așteptare, inexprimabil, secret context, metaforă. E plăcut s-o scrii.

SPUNE-MI, CE INTRODUC CALUL TROIAN DE LEMN¹

(Mondd, mit visz be a trójai faló)

dacă zidurile tale au fost spulberate de ani
și-i lipsit de sens
să pornești la luptă pentru tine,
pentru o ultimă convorbire
sub singurul copac rămas în picioare.
ce ai și spune? a fost de-ajuns? prea mult?

ai tânji să te rogi, să arăți spre mare în limbajul
semnelor, departe, cu ochii închiși să stai pironit
pe-acel punct lăuntric.
să fii o femeie fără trecut.
răzbunare scopită lângă un bărbat scopit.
să stai în ograda geroasă, între pârlitoarea, cuțitele
și topoarele pregătite, și să le spui alor noștri: porcul
se poate duce. acum nu ucidem. ne îmbrățișăm
și dansăm tango încinși cu șorturile de măcelar.
apoi să se crape de ziuă! emoțiile inerente vieții.

vei pleca. vei căuta.
și nu-ți va plăcea ce vei găsi.
iar ce nu vei găsi, se va ține după tine.

și vei reveni, vesel, tăcut, bronzat,
julit. nu vei avea cuvinte de tăgadă.
în brazdele săpate de sare, vânt, nisip vor întârzia

lacrimile, dacă mă vei consola și dacă voi ajunge
în preajma ta. e patetic, vei spune. dar nu-i bai,
vei spune. îți place. și s-a petrecut pe podiș, încă
mai înainte de vremurile secetoase.

dar asta devine acum lipsit de sens.
ca pomana porcului.

---

¹Titlul îi aparține lui Demény Péter.

TEOLOGIA SETEI

(*A szomjúság teológiája*)

Dincolo se văd rotondele frumoase din Szete, Bény,
Ipolykiskeszi și Bagyan¹, cea mai frumoasă.
Youarethepriest? Yes, I'm.
Shelovesyou, nyihao, și yellowsubmarine. Ce înflorește
în tine se închide în poezie. Ceea ce se vede totuși
în afară e o cârpă sfâșiată. O fleandură subiectivă.
Bem vin sub un nuc contemporan, gelozii contemporane.
Îmi iei vorba din gură, ciocnim. Ușa pivniței e deschisă
de vânt și de acele lipsuri, își trăiesc epoca de glorie
răzoarele și înveselitoarele. Pe bancă, fructele coapte
din Kali-yuga, merele frumos rânduite alături,
prune, gutuie, liniștea grea, vibrantă de după furtună,
bravura ta, bravura mea, marile carențe în comparație
cu micile păcate. Se desface, se destramă totul
și se destramă în zadar. Aici e adesea frig, frigul
cel mai mare, ne ține în viață căldura alterității,
nu cumva să vie împărăția noastră. Dar va veni.
A și venit, e aici. E aici, cu mine, împreună cu Domnul
suntem deja trei, baza familiei naționale. *Să golim
ultimul pahar amar*. Dincolo se văd deja rotondele
frumoase din Szete, Bény, Ipolykiskeszi
și Bagyan, cea mai frumoasă.

---

¹ Localități din Slovacia.

VIVISECTIO

Dacă vei continua tot așa, ți se va face greață
și de poezie. Vei trăi cu slănină, apă
și pâine. Dacă vor mai exista porci,
lupte greco-romane între om și animalul lui.
Și dacă va mai exista disecția pe viu, care e poezia.

**APOCALIPS ZOMBI,
ÎN STIL DOSTOIEVSKIAN**

*(Zombiapokalipszis,
dosztojevszkij-módra)*

La urmă oricum o să rămâneți în doi.
Tu și plânsul.
Rămășița de plâns.
Marea întâmplare pe care ai așteptat-o mereu.
Preamărirea micuței, drăguței atât de trecătoarei
minunatei vieți
Veșnicia prezenței.
Apoi singurătatea.
Sfârșitul lui aici și acum.
Vuietul surd de după plăcutele tăceri.
Pentru că lumea va fi salvată de frumusețe.
Sau de lumina din ochii tăi.
Sau de rămășița ei.

CARANTINĂ

(Karantén)

Abia a izbucnit, și se răspândește
de neoprit. Au închis ermetic totul,
s-a ridicat toată lumea împotriva lui.
Dar totul e în zadar.
Nu i se poate contrapune iubirea.

ORA ET LABORA

ORA ET LABORA

Poetul e gol (experiment radiosopic)

STRIGĂT PENTRU O LITERATURĂ CURATĂ

Nu numai regele, ci și poetul e gol.

Există momente când nu vrea să se ascundă, și nici nu are unde, sau altele când și-ar dori să se ascundă, să nu-și arate adevărata față, ori poate și-a pierdut-o.

Identice sunt viața și opera unuia dintre ei, el însuși e o carte deschisă și zace acolo, pe masa de operație, oricine poate scotoci în el după pofta inimii, nu poate fugi și nici nu vrea.

Nici nu are unde, nu există nici porțițe de scăpare.

Ar vrea să ridice și să îmbogățească lumea. De multe ori, sărăcește din pricina asta.

Vorbește puțin.

Știe că ar putea greși. E liber.

Subțire, și tot mai subțire cu trecerea timpului. Translucid. Rostogolitor de lumină.

Viața și opera celuilalt sunt întru totul independente una de alta, își petrece tot timpul cu căutarea porțițelor, cu abaterea atenției, cu amplasamentul. Dă din coate, calcă în picioare. Trece în viteză. Nu spune adevărul.

Vrea să se îmbogățească aici și acum.
Vorbește necurmat, se foiește. Își joacă rolul.
Se prefacă. Crede că-i infailibil.
Se afundă-n noroi. Opac.

Căci există unii care lucrează și alții care se fofilează.
Sau cum spune Szabó Magda: există unii care mătură
și alții care pun să se măture.

Între aceste două tipuri de strângăreți ne zbatem toți,
poeți contemporani.

Dar putem opta, și optăm mereu pentru unul sau altul
dintre ele. Alegem și ne dăm obolul.

Iar obolul acela, oricât ar fi de greu, trebuie dat.

Deoarece „*Trebuie să recunoaștem:/ E cinstit să
răspundem/ dacă suntem întrebați./ Lupta trebuie s-o
așumăm/ cinstit/ drumul trebuie să-l parcurgem,/ până la
capăt, cinstiți,/ să ne jucăm cinstiți rolul,/ fără excepție,
oricât ar fi de greu*”, mărturisește Dsida Jenő, *poeta sacer*; în
poezia intitulată *Fără excepție*. Și mai adaugă: „*Să-i servești
deopotrivă pe Cristos și pe Pilat nu se poate*”.

Viața literară e zgomotoasă din multe pricini, dar se
vorbește prea rar tocmai despre ce-i mai important, despre
literatură și despre calitate. Despre suflet. Despre
autenticitate, **despre atitudinea fundamentală a poetului**,
despre răspunderea cărturarilor. Despre ce avem noi de
făcut. Ca să aflăm din ce fel de viață se naște poezia care
înalță sufletul și-i reazem și-n vremurile cele mai grele. Care
poate rosti, poate gândi din nou într-un tot lumea zi după zi
tot mai destructurată. Ca să știm ce fel de cuvinte să rostim,
ce fel de cuvinte să nu rostim. Cum să evităm otrăvirea
continuă a fântânii, a izvorului. Deoarece cuvântul rostit are

putere. Putere creatoare și putere dăunătoare. Și de o sută, de o mie de ori vai, dacă poetul nu-și pune viața pe prima. Dacă cineva trebuie, atunci el trebuie să știe că demonii au putere asupra noastră numai până nu le spunem pe nume și nu străvedem prin ei. Atunci încetează de la sine să mai existe. Până și daimonii personali, care sunt cei mai de neclintit.

*Să spui adevărul, nu numai ce-i veridic*¹. Deoarece cuvântul adevărului inițiază, vindecă. Iar poetul, dacă-i călăuză de suflet, nu poate face altceva. În operă n-ai cum să minți.

Această poezie, chemată să îmbunătățească, să înfrumusețeze, să înobileze, să ridice discursul literar, este dominată de limbajul uzual, limbajul instituțional, de deteriorarea vieții, de dezgust, de picnicurile de pe malurile pâraielor, de patimi, de plicticoasele locuințe prefabricate și de gesturile josnice, de crimele caracteristice lipsite de caracter, de lipsa liniștii, de așteptări, de dezbinări, de politizarea cotidiană sau de ceva ce se crede a fi asta, de arătarea cu degetul între ei și spre alții, de declinarea responsabilității; cu cât vor fi mai frecvente, cu atât mai puține vor fi momentele în care ne vom izbi de un cuvânt sincer, un gând înălțător, un discurs sintetizator, de autoanaliză, de buna liniște, de adevăratele realizări. Până când acest raport nu se va schimba, ar fi decent poate să ne smerim, să ne adâncim în sine și să măturăm în fața propriei uși și să lucrăm, să lucrăm și să măturăm. Mult. Precum Stanislavski și trupa lui înaintea fiecărei reprezentații.

Numeroase exemple clasice și contemporane ne arată că se poate totuși crea, să pui pe masă creații autentice și fără neîntreruptele subvenții de la stat, fără burse, premii, chiar și în lipsa lor totală. Mai greu, dar se poate. Și se poate eșua și când ești susținut din toate părțile. Să treci prin ciurul exterior și interior. Pentru evitarea oricărei confuzii: eu nu vorbesc în favoarea sau împotriva sprijinului moral sau material. Dimpotrivă! Și ele pot să fie bune, rezonabile, juste, cuvenite, meritate, să fie spre beneficiul creației și al creatorului. Avem și pentru asta numeroase exemple clasice și contemporane. Vorbesc despre noi. Despre faptul că poetul are de făcut una dintre treburile cele mai importante: să-și păstreze credința, credibilitatea, situația delicată datorată goliciunii. Distanța de siguranță față de patos. Pofta de viață, umorul. Ca să-și poată stăpâni răul de înălțime, neîntrerupta situare în afara zonei de confort. Ca să-și păstreze liniștea lăuntrică, să audă hiatul dintre cuvinte chiar și atunci când e zguduit de plânsul interior. Ca să fie treaz, să recunoască și să despartă binele de rău, întunericul de lumină, ce-i important de ce-i mai puțin important. Chiar și spiritul învăluit în materie. *Diacritis pneumaton*. Dar dacă așteaptă neconținut ceva, arată, gesticulează și măsoară [cu dublă măsură], își poate ușor pierde echilibrul și se poate prăbuși.

Și deși se zice că poet bun este numai poetul mort, să dezmințim asta.

Cât trăim, să lucrăm. Să creăm valori. Să fim treji, să fim prezenți. Să ne uităm în noi înșine. Să ne plecăm uneori capetele, *să facem ordine între lucrurile personale și cele comune*². Să vorbim mai mult unii cu alții, să fim un atelier spiritual. Până îl construim, să luăm în serios falansterul, să râdem de el după ce-l abandonăm. Să ne bucurăm de rodul

muncii brațelor noastre, să ieșim din noi înșine și să ne prelungim într-un altcineva. Să ne dăruim turnurile construite unele peste altele, să mâncăm în fiecare zi un măr. Dacă e tăcere, atunci pacea ei, dacă e dialog, atunci să fie neîngrădit, să nu măsoare cuvintele, știind în același timp că acel cineva te dezarmează, dacă suntem prea gravi, și parează, pentru că-i îndemânatic, pentru că te respectă, pentru că se încrede în tine. Îndărătul fiecărui lucru se află ceva, chiar și îndărătul durerii, numai îndărătul demolării nu se află nimic. Nu-i de-ajuns să supraviețuiești, trebuie să trăiești. Mândru, frumos, senin. Relațiile trebuie repuse la locul lor, ne putem ierta pe noi și pe alții, oamenii pot fi căutați și pot fi chemați, trebuie să te bucuri de seninătatea bucuriei, trebuie să găsești o cale pentru evitarea dezintegrării. Și să muncești, nu să te distrugi.

*Nu întreba ce poate face țara pentru tine,
ci întreabă-te ce poți face tu pentru ea³.*

Așa cum poetul este conștiința societății, tot așa poetul-redactor, poetul-curator, poetul-șef de instituție, poetul-poet [poetul care întruchipează unitatea lumii într-o singură persoană] este conștiința literaturii. Dacă își face treaba cum trebuie, dacă slujește, *izvodește ordine și pace⁴*, dacă nu, atunci totul e cuprins de mlaștină, de mocirlă, de duhoarea stufărișului. Atunci țesătura societății se destramă, morala ei se alterează, sistemul imunitar îi slăbește, o doboară prima adiere. Dacă sunt probleme, n-au început acum. Țin de decenii întregi, dar e posibil să fie și secole. Cu totul independent de cursul dintotdeauna. Ca străvechea lume literară de grămătică-stăpâni, de jos nivel, tagmă închisă. S-ar putea spune, *curgătoare*, succesorală. Oscilantă, slugarnică, linge-clanță, despotică, arogantă, care

ține să i se facă anticameră. Dacă în țara aceasta există două extreme, atunci cele două sunt acestea. De o parte, scriitorul care abuzează de putere și i se face anticameră, de partea cealaltă scriitorul care lingusește, se ploconește. Cerșește. Imploră. Care este laș și oportunist. De parcă secolele ar fi trecut fără urmă. Autorul omnipotent, care abuzează de putere și de numeroasele-i funcții, obține pentru sine premii prin sforării și șantaj, redactorul care nu răspunde la scrisorile autorilor, editorul care îi promovează doar pe aceiași autori în timp ce propovăduiește despre sine, deopotrivă spre exterior și spre interior, că el este literatura, observatorul cu ochelari de cal, renumitul, redactorul selecțiilor de poezie zise reprezentative, care nu-și asumă efortul cu adevărat mare de a răsfoi nu numai câteva reviste, ci toată plaja de publicații, înțelegând prin asta fie și numai operele apărute în volume, curatorul, cel ce decide asupra tuturor, care este întotdeauna el însuși și ține sub ochi doar interesele unui cerc restrâns, chiar și atunci când publicarea nu l-ar lega de mâini și s-ar putea apleca spre surse mai numeroase, rețelele de magazine și distribuitorii, care sunt chemați să asigure legătura dintre opere și cititori, dar de multe ori tocmai ei le izolează de doritori, toți cei care nu ajută sinteza, apropierea merituoasă, dialogurile, asigurarea unui teren cât mai întins, mai generos pentru calitate.

Deși există aici și conducători de instituții, redactori, curatori, premianți, editori mici și mari, distribuitori, scriitori, *poeti fără păcat*, care și-au dedicat viața literaturii, își fac cu mare dăruire munca, onești și smeriți, își conduc bine revistele, editurile, se gospodăresc bine cu banii publici, dacă primesc, dar se duc până-n pânzele albe și dacă nu primesc, mulți dintre ei au ocupații sociale, seara își

cresc copiii, noaptea scriu, sunt în stare să-și păstreze integritatea și-n vremurile celor mai grave crize personale și sociale, trăiesc fără compromisuri, creează, lucrează zi de zi, fără întrerupere. Construiesc imaginea țării. Fac o muncă tenace, susținută, temeinică. Se poate conta întotdeauna pe ei. Cred că ei sunt majoritari. Cred că ei sunt literatura. În care învinge un singur punct de vedere: literatura. Și calitatea. Unde domnește bucuria și nu suspiciunea.

Dacă nu demolăm mai mult decât construim, dacă putem face ca lumea să fie cu o fărâmbă mai bună, n-am trăit degeaba.

Și cum călugăria a avut un rol crucial în apariția ethosului mondial, nici poetul-călugăr nu poate da bir cu fugiții în fața giganticei datorii de a reconstrui ethosul demolat, sfâșiat în parte de poeți și cărturari. Este dator. *În care se maturizează judecata.* Da C. al F.

Cum ne comportăm unii cu alții, așa ni-e patria⁶.

Să muncești și să te rogi. Nu cu vorba, ci cu fapta.
Ruga să ne fie viața, și nu invers.
Și dacă ajungem în extreme fatale,
poezia și liniștea fie cu noi.

*Căci de multe ori
Zei dorm
Și dispar toți cei
Cu ochi albaștri
Tu mă-mbrățișezi
În astfel de momente
Culegi flori*

*Tu te bucuri
În locul nostru
Tu ne-aduci osânda
Și dacă n-ai fi
Lumea ar atârna
Nemântuită.*

5 februarie 2020

---

¹József Attila, *Urare de bun venit lui Thomas Mann*/Thomas Mann
üdvözlése

²József Attila, *Să punem ordine-n lucrurile comune*/ Rendezni végre
közös dolgainkat

³J.F. Kennedy

⁴Weöres – Lao-țe: Tao Te King

⁵Radnóti Miklós

⁶Balla Zsófia: *Felul în care trăiesc mi-e patria*/ Ahogyan élek az a hazám.

CUPRINS

ATÂT DE PUTERNICĂ / 7

Nu chiar de tot / 9
Capăt de rând / 10
Atât de puternică / 11
Atâția pomi fructiferi / 12
Ești cine sunt / 13
O moleculă / 14
Al 10-lea element / 15
Piatră pulsatoare / 16
Justie / 17
Dacă numesc / 18
Trebuie să fim obsedați / 19
În astfel de momente, mereu / 20
Ca la o întâlnire / 21

AȘCHII DE LUMINĂ / 23

Între imagini sfinte și icoane / 25
Așchii de lumină / 26
Purgatoriu / 28
#Drumul soarelui¹azi / 29
Tango kali-iuga¹ / 30
Dramă greacă i / 31
Fântâna mariei / 33
Mit și realitate / 34
Csontváry / 35
Pécs / 36
Dramă greacă ii / 37

Stații / 38
Dreptul la ultimul cuvânt / 39

APOCRIFE / 41

Ispită / 43
Curent / 44
Apocrifă / 45
Julește din interior / 46
Clemență / 47
Ca să nu înnebunești / 49
În stare de alertă / 50
Dacă slăbim / 51
Tango argentinian / 52
Ce știe / 53
Gheizer / 54
Apoi ne risipim / 55
Sub margine / 56
Deoarece puterea / 57
Chipul lui Dumnezeu / 58

CERUL DEASUPRA ORAȘULUI OMSK / 59

Schimbare de epocă / 61
Două cuvinte / 62
Cerul deasupra orașului omsk / 63
Întâlnire cu un fariseu / 64
Deconstrucție / 65
Dihotomie / 66
Spini / 67
E plăcut să scrii, să spui asta / 68
Spune-mi, ce introduce calul troian de lemn / 70
Teologia setei / 72
Vivisectio / 73

Apocalips zombi, în stil dostoevskian / 74

Carantină / 75

Ora et labora / 77